

- ➔ Pravica, da ste upravičeni do zaščitnih in drugih ukrepov za zagotavljanje osebne varnosti po Zakonu o kazenskem postopku in Zakonu o zaščiti prič (ZZPrič):
 - ➔ snemanje zaslišanja priče (oškodovanca), mlajše od 15 let (prvi odstavek 84. člena ZKP)
 - ➔ zbiranje obvestil (pred policijo), ki ga opravi ista oseba oziroma oseba istega spola (148.b člen ZKP)
 - ➔ zaslišanje s pomočjo strokovnjaka in v prilagojenih prostorih (peti in šesti odstavek 240. člena ZKP)
 - ➔ varovanje osebnih podatkov priče in zaslišanje z uporabo tehničnih sredstev, npr. zaščitne stene (240.a člen ZKP)
 - ➔ zaslišanje prek videokonference (prvi odstavek 244.a člena ZKP)
 - ➔ izključitev javnosti na glavni obravnavi (295. člen ZKP)
- ➔ Pravica, da mora pravice iz petega odstavka 65. in šestega odstavka 240. člena ZKP upoštevati tudi izvedenec pri pregledu oziroma razgovoru z vami zaradi izdelave izvedenskega mnenja (264. in 264.a člen ZKP)
- ➔ Pravica, da ste ob prijavi kaznivega dejanja upravičeni do potrdila oziroma izvoda zapisnika o prijavi kaznivega dejanja (147.a člen ZKP)
- ➔ Pravica, da ste seznanjeni s potekom svoje zadeve in svojo vlogo v predkazenskem oziroma kazenskem postopku (tretji odstavek 65.a člena ZKP)
- ➔ Pravica, da ste seznanjeni s podatki kontaktne osebe pristojnega organa, s katero lahko komunicirate o svoji zadevi (osma alineja prvega odstavka 65.a člena ZKP)
- ➔ Pravica, da lahko v kazenskem postopku opozarjate na dejstva in predlagate dokaze, vpogledate v spis in ga kopirate (59. člen ZKP)
- ➔ Pravica, da lahko podate mnenje o nameravanem zavrženju ovadbe za kaznivo dejanje, za katero je v zakonu predpisana kazen zapora več kot osem let (četrti odstavek 161. člena ZKP)
- ➔ Pravica, da lahko prevzamete pregon, če ga opusti ali ne začne državni tožilec (60. in drugi odstavek 63. člena ZKP)

- ➔ Pravica, da lahko vložite predlog za uveljavitev premoženjskoprnega zahtevka (100.–111. člen ZKP)
- ➔ Pravica, da ste lahko upravičeni do brezplačne pravne pomoči po Zakonu o brezplačni pravni pomoči (ZBPP)
- ➔ Pravica, da ste seznanjeni z načinom in pogoji uveljavljanja pravice do odškodnine žrtvam nasilnih naklepnih kaznivih dejanj po Zakonu o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj (ZOZKD)
- ➔ Pravica, da ste upravičeni do plačila in povrnitve stroškov v kazenskem postopku (92., četrti odstavek 96. in 97. člena ZKP)
- ➔ Pravica, da se lahko pritožite zoper sodbo (četrti odstavek 367. člena ZKP)

Ne glede na to, ali podate prijavo kaznivega dejanja ali ne, vam kot žrtvi kaznivega dejanja, s katerim vam je bila neposredno povzročena kakršnakoli škoda, po zakonu, ki ureja socialno varstvo, pripada pravica do podpore žrtvam kaznivih dejanj, ki obsega strokovno podporo in strokovno svetovanje (izvajajo ju centri za socialno delo). S tem se vam omogoča ustrezno psihološko, socialno in finančno izboljšanje položaja, nastalega zaradi storjenega kaznivega dejanja.

Lahko pa se obrnete tudi na nevladne organizacije:

- Društvo SOS telefon (<http://www.drustvo-sos.si/>)
- Društvo za nenasilno komunikacijo (<https://www.drustvo-dnk.si/>)
- Društvo Ženska svetovalnica (<http://www.drustvo-zenska-svetovalnica.si/>)
- Ključ – center za boj proti trgovini z ljudmi (<http://www.drustvo-kljuc.si/>)
- Društvo za pomoč žrtvam kaznivih dejanj – Beli obroč Slovenije (<http://www.belibrocc.si/>)
- Združenje za MOČ (<http://spolna-zloraba.si/>)

Pravice, navedene v tej zloženki, so podrobneje obrazložene na <https://www.policija.si/medijsko-sredisce/publikacije>.

Pravice žrtev kaznivih dejanj

Oškodovanec oziroma žrtev kaznivega dejanja postanete, ko je s kaznivim dejanjem prekršena ali ogrožena vaša osebna ali premoženjska pravica in ste pri tem utrpeli škodo, vključno s fizičnimi, duševnimi ali čustvenimi posledicami in ekonomsko izgubo. Kadar je neposredna posledica kaznivega dejanja smrt osebe, se za oškodovanca šteje tudi njen zakonec oziroma oseba, s katero je živela v zunajzakonski skupnosti, krvni sorodnik v ravni vrsti, posvojenec ali posvojitelj, bratje in sestre ter osebe, ki jih je preživljala oziroma imela dolžnost preživljati.

V skladu z Zakonom o kazenskem postopku (ZKP) lahko prijavite kaznivo dejanje oziroma podate ovadbo državnemu tožilcu ali policiji. Ta jo mora sprejeti in poslati pristojnemu državnemu tožilcu.

Če se odločite ovadbo podati na policijo, to lahko storite:

- ⇒ **osebno kadarkoli na katerikoli policijski postaji ali oddelku policije, kjer je delo ali dežurstvo praviloma organizirano in poteka 24 ur na dan (policist bo sestavil zapisnik o sprejemu ustne ovadbe, ki ga podpišete vi in policist),**
- ⇒ **po telefonu na številko 113 ali druge telefonske številke policijskih enot, ki so objavljene v javnem telefonskem imeniku Telekom Slovenije in na spletni strani Policije (policist bo naredil uradni zaznamek o sprejemu ovadbe, ki ga sestavi in podpiše policist),**
- ⇒ **pisno (na zahtevo vam bo izdano potrdilo, da ste policiji podali ovadbo),**
- ⇒ **po elektronski pošti ali na spletnem portalu eUprava.**

Pri ustni ovadbi vas morajo policisti opozoriti na posledice krive ovadbe, in sicer, da je kriva ovadba kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti. Po prejemu ovadbe morajo policisti presoditi, ali obstaja razlog za sum, da je bilo storjeno

kaznivo dejanje, in ukreniti vse potrebno, da se izsledi storilec tega kaznivega dejanja, da se storilec ali udeleženec ne skrije ali pobegne, da se odkrijejo in zavarujejo sledi kaznivega dejanja in predmeti, ki bi lahko bili dokaz, in da se v policijski preiskavi zberejo vsa obvestila, ki bi bila morda koristna za uspešno izvedbo kazenskega postopka.

Zaradi ugotovitve obstoja posebnih potreb za zaščito vam bo policist ob prvem stiku z namenom ocenitve stopnje ogroženosti zastavil nekaj vprašanj, ki so pomembna za nadaljnje ukrepe za zagotavljanje vaše varnosti, lahko pa bo pridobil tudi mnenje pristojnega centra za socialno delo.

Na podlagi vaše prijave bo policija zbrala obvestila in dokaze, ki so pomembni za izvedbo kazenskega postopka. Na podlagi morebitnih usmeritev in navodil državnega tožilca bo nato sestavila kazensko ovadbo in priložila tudi morebitne predmete, skice, fotografije, poročila, zapise o aktivnostih, ki jih je izvedla, uradne zaznamke, izjave in drugo gradivo, ki bi lahko bilo koristno za uspešno izvedbo kazenskega postopka. Vse to bo poslala državnemu tožilcu, ki bo odločil o nadaljevanju postopka.

Državni tožilec lahko kazensko ovadbo zavrže ali zahteva njeno dopolnitev, z vašim soglasjem pa lahko v določenih primerih odloži pregon oziroma zadevo odstopi v poravnavo (storilec mora potem bodisi opraviti družbeno koristno delo bodisi drugače zmanjšati ali odpraviti škodljive posledice kaznivega dejanja - če to stori, se ovadba zavrže). Državni tožilec lahko sicer vložiti obtožni akt neposredno na sodišče ali zahteva izvedbo posameznih preiskovalnih dejanj ali preiskave, ki jo vodi preiskovalni sodnik. Po končani preiskavi se državni tožilec odloči o nadaljevanju postopka (lahko odstopi od pregona ali pa vložiti obtožni akt). Sodišče med sojenjem izvede zbrane dokaze in odloči o krivdi storilca. Če je spoznan za krivega, ga sodišče tudi ustrezno kaznuje.

VAŠE PRAVICE, ČE POSTANETE ŽRTEV KAZNIVIH DEJANJ:

- ⇒ **Pravica do posebno skrbnega in obzirnega ravnanja, kadar je to potrebno zaradi vaše ranljivosti, na primer zaradi starosti, zdravja, nebogljenosti ali druge podobne okoliščine (18.a člen ZKP)**
- ⇒ **Pravica do uporabe maternega jezika oziroma jezika, ki ga razumete (8. člen ZKP)**
- ⇒ **Pravica do prisotnosti zaupne osebe, ki jo lahko sami izberete ob prvem stiku s pristojnim organom (četrti odstavek 65. člena ZKP)**
- ⇒ **Pravica, da vas lahko v postopku zastopa pooblaščenec, ki je lahko tudi odvetnik, če ste mladoletni oškodovanec določenih kaznivih dejanj, vam bo pooblaščenca postavilo sodišče, če si ga ne boste prej izbrali sami (65. člen ZKP)**
- ⇒ **Pravica, da ste upravičeni do brezplačne zdravstvene, psihološke in druge pomoči ter podpore, ki jo nudijo centri za socialno delo in druge organizacije (prva alineja prvega odstavka 65.a člena ZKP in 14.a člen ZSV)**
- ⇒ **Pravica, da ste seznanjeni z možnostjo pomoči in ukrepi po Zakonu o preprečevanju nasilja v družini (druga alineja prvega odstavka 65.a člena ZKP in ZPND)**
- ⇒ **Pravica do preprečitve neželenega stika, ki bi ga imeli s storilcem, razen če je stik nujno potreben zaradi uspešne izvedbe predkazenskega ali kazenskega postopka (peti odstavek 65. člena ZKP)**
- ⇒ **Pravica, da ste lahko zaradi zagotavljanja svoje osebne varnosti obveščeni o izpustitvi ali pobegu osumljenca oziroma obdolženca iz pripora ali hišnega pripora (četrti odstavek 65.a člena ZKP)**
- ⇒ **Pravica, da lahko zahtevate obveščanje o izhodu, odpustu ali pobegu zapornika po Zakonu o izvrševanju kazenskih sankcij (30.b člen ZIKS-1)**